

Täysistunto

Torstai 29.9.2016 klo 15.59—19.30

2.1. Suullinen kysymys veroratkaisujen oikeudenmukaisuudesta (Timo Harakka sd)

Suullinen kysymys SKT 90/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäinen kysymys, edustaja Harakka.

Keskustelu

16.00 **Timo Harakka sd:** Arvoisa puhemies! Suomen itsenäisyyden juhluvuoden teema on Yhdessä. Me suomalaiset olemme selviytyneet suuristakin vaikeuksista yhdessä, yhteistyöllä, tinkimällä omista eduistamme yhteisen edun puolesta. Se on itsenäisen Suomen suurin vahvuus, mutta se edellyttää luottamusta, luottamusta siihen, että kaikki osallistuvat voimiensa mukaan. Meillä päättäjillä on suurin vastuu oikeudenmukaisuudesta.

Arvoisa varapääministeri, olette sanonut, että köyhiltä ei voi, ei saa eikä ole varaa leikata. Miksi siis olemme tilanteessa, jossa heikennätte pienituloisimpien eläkeläisten toimeentuloa samalla, kun 7 000 euroa kuussa ansaitsevat hyötyvät eniten veronalennuksista, jossa heikennätte työttömyyskorvauksia ja leikkaatte lapsilisää, mutta alennatte miljoonaperintöjen verotusta? Arvoisa varapääministeri, uskon sanojenne vilpittömyyteen. Miksi toimitte päinvastoin, lisäätte eriarvoisuutta Suomessa?

16.01 **Ulkoasiainministeri Timo Soini** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aloitetaan eläkeläisistä ja pienituloisista eläkeläisistä. Tämä hallitus on tehnyt kaksi erillistä päätöstä takuueläkkeen nostamisesta. Viime hallituksessa, jossa teidän puolueenne oli mukana, te puhuitte takuueläkkeen nostamisesta, neljään vuoteen ette nostaneet takuueläkettä. (Eduskunnasta: Ohhoh!)

Arvoisa rouva puhemies! Sitten mitä tulee verotukseen, tämä hallitus tekee pienituloisille aika suuret verohelpotukset sen johdosta, että saatiin yhdessä ay-liikkeen, työnantajien kanssa kilpailukyky sopimus. Se on erittäin huomattava verohelpotus, joka sieltä tulee, ja tämä verohelpotus tulee myös niille pienituloisille, jotka eivät maksa veroa. Siihen on noin 30 miljoonaa varattu, ja valtiovarainministeriössä etsitään vielä mallia, kuinka se pystytään toteuttamaan.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.03 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): On selvää, että työllisyys on tässä tilanteessa kaikkein tärkeintä. Juuri siksi on vahinko, että hallituksen oma lainsäädännön arviointineuvosto katsoi, että hallituksen veroratkaisut eivät tue työllisyyttä. Hallitus on päät-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 92/2016 vp

tänyt niin sanotusta yrittäjävähennyksestä, joka lahjoittaa kaikkein suurituloisimmille apteekkareille, yksityislääkäreille ja asianajajille jopa kymmeniätuhansia euroja joka vuosi. Hallitus on myös päättänyt lahja- ja perintöveron alennuksesta, joka lahjoittaa miljoonaperintöjen saajille jopa kymmeniätuhansia euroja joka vuosi. Harvoin ovat näin harvat saaneet näin paljon.

Viime viikolla pääministeri tunnusti pettymyksensä, että suurituloiset eivät ole vastanneet toivomukseenne eivätkä osallistuneet vapaaehtoisesti näihin talkoisiin. Arkkipiispa Kari Mäkinen pyysi hallitukselta oikeudenmukaisempaa verotusta. Arvoisa pääministerin sijainen, voitteko vastata tähän yhteisvastuuvetoomukseen ja muuttaa vielä näitä päätöksiä niin, että enää ette lisää kansalaisten eriarvoisuutta?

16.04 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Koko suomalainen hyvinvointi on riippuvainen siitä, paraneeko meillä työllisyys ja lähteekö talouskasvu liikkeelle. Tästä on orastavia merkkejä. Tämän hallituksen tarkoituksena on luoda merkittävästi puitteita, jotta työpaikkoja saadaan lisää. Vaikka en halua penkoa historiaa, niin viime hallituksen aikana taisi tulla noin 100 000 uutta työtöntä lisää. Ei ole ihan yksinkertainen asia saada sitä mitätöityä lyhyessä ajassa.

Mitä tulee sitten verotukseen, niin käsitykseni mukaan ei ole kovinkaan kauaa siitä, kun nykyiset oppositiopuolueet antoivat jättimäiset yhteisöverohelpotukset, jotka olivat satoja miljoonia euroja.

16.05 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kaikkein parasta köyhyyden ja eriarvoisuuden torjuntaa on laaja työllisyys, se, että mahdollisimman moni voi olla työelämässä, se, että mahdollisimman moni nyt työttömänä oleva pääsee töihin. Siksi hallituksen keskeinen tavoite on nostaa työllisyysastetta, ja me käytämme sen eteen lukuisia keinoja. Niistä tämä veroratkaisu on yksi, josta edustaja Harakka kysyi. Sen veroratkaisun keskeinen elementti on työn verotuksen keventäminen kaikissa tuloluokissa. Se on myöskin saanut laajasti ekonomistien hyväksyntää, tämä perusajatus siitä, että me teemme etupainoisesti elvyttävää politiikkaa, koska kotimarkkina on nyt se, missä meillä se orastava kasvu on. Me tuemme tätä kasvua kaikille, kaikkiin tulo-
luokkiin kohdistuvalla tasaisella veronkevennyksellä. Oikeudenmukaisuuden näkökulmasta haluan korostaa sitä, että hallitus jo aikaisemmilla päätöksillään on keventänyt työtulovähennystä 450 miljoonaa, joka kohdistuu pieni- ja keskituloisille.

16.06 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on päättänyt leikata jopa lapsilisistä. Näiden leikkausten vaikutus tulee kertaantumaan lähivuosina, kun hallitus on päättänyt purkaa myös lapsilisien indeksisidonnaisuuden. Kun lasketaan yhteen kaikki hallituksen tekemät pienituloisiin perheisiin kohdistuvat leikkaukset, niin voidaan todeta, että vanhempien taloudelliseen asemaan perustuva lasten eriarvoisuus kasvaa ja syvenee. Pääministeri Sipilä totesi viime kaudella, ettei lapsilisiin voi tehdä enää leikkauksia, koska pitää ottaa opiksi viime laman virheistä, ja, ministeri Soini, totesitte, ettei pienituloisilta voi enää leikata. Nyt te kuitenkin leikkaatte. Milloin aiotte tehdä hallituksen lupaaman lapsiperheisiin kohdistuvien säästöpäätösten kokonaisvaikutusten arvioinnin?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 92/2016 vp

16.07 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on tärkeä teema, ja minä olen hyvin iloinen, että voin ilmoittaa edustaja Mäkisalo-Ropposelle sen, että tämä hallitus laskee pienituloisten perheiden päivähoitomaksuja, ja mikäli en ihan väärin muista, niin se taisi pöytään tulla erään puolueen toimesta. Tämä hallitus myös perui päivähoitomaksujen korotukset, mikä minun mielestäni oli järkevää politiikkaa. (Eduskunnasta: Oman esityksensä! — Ben Zyskowitz: Ja sekin tuli erään puolueen toimesta!) — Ja sekin tuli... (Välihuutoja) — Arvoisa puhemies, mielelläni vastaisin, mutta tulee niin paljon kannustusta hyvän vastauksen johdosta, että koetan tässä mennä eteenpäin. — Lapsiperheiden ja lasten elämässä on meidän tulevaisuus, ja joka tapauksessa tämä hallitus tekee parhaansa siinä, että sellaiset puitteet säilyvät, jotta meidän lapsilla on turvallinen koulutie, riittävät sosiaalipalvelut ja muukin hyvinvointi.

16.08 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä tulee näiden budjettivaikutusten arviointiin, niin haluan ensin sanoa SDP:n edustajille, jotka kysyivät asiaa — ja tämä on noussut muutenkin esille — että kaikki ne työvälineet ovat edelleen käytössä budjetin laadinnan pohjana, mitkä olivat viime hallituksessakin, jossa te olitte mukana. Olen varmistanut, että näihin käytäntöihin ei ole tullut muutoksia, eli laajasti arvioidaan tulonjakovaikutuksia, samalla periaatteella kuin ennenkin.

Sen lisäksi meillä on käynnissä valtiovarainministeriössä tärkeä työ, jossa nimenomaan näitä lapsiperhevaikutuksia arvioidaan ja kehitetään sitä prosessia, miten siihen päästään kunnolla kiinni. Tänään viimeksi olemme keskustelleet tästä ministeriössä, ja toivon, että siinä edetään ripeää vauhtia.

Ja mitä yleisesti tulee lapsiperheiden asemaan, pidän erinomaisen hyvänä sitä linjausta, että pienituloisten lapsiperheiden päivähoito-, varhaiskasvatusmaksuja alennettiin ja sitten keskituloisista eteenpäin niitä ei korotettu — erittäin hyvä päätös.

16.09 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin kuitenkin muistuttaa, arvoisa varapääministeri, siitä, että tässä maassa on edelleenkin noin miljoona köyhää ihmistä, joilta ei voi, ei saa eikä pidä leikata yhtään mitään. Te vetoatte siihen, että olette tuoneet takuueläkkeen, ja siihen, että olette tuomassa perustulon. Kumpikin summa, joka näissä on, jättää ihmisen köyhyysrajan alapuolelle. Mikä tässä on se tarkoitus? Miksi te ette voi myöntää sitä, että nämäkin kasvattavat tuloeroja? Nämä tuovat eriarvoisuutta, leikkaukset, mitä tämä hallitus on tehnyt, vievät köyhiltä, antavat rikkaille. Tämä ei ole kuin Rodin Hood, joka ottaa rikkailta ja antaa köyhille, vaan kyllä tämä menee aivan toiseen suuntaan: köyhät ovat maksumiehinä tässä. Kuinka kauan te luulette, että köyhillä on varaa antaa rikkaille ja siirtää rikkaiden taskuihin rahaa?

16.10 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se, mitä edustaja Tolppanen sanoo köyhien tilanteesta, on totta, ja meidän täytyy yhdessä tehdä kaikkemme sen eteen, että sitä voidaan lieventää, ja kaikista paras köyhyyden lieventäjä on hyvä työllisyys, se on kaikista paras tässä. Ja mitä sitten tulee toimeentulotukeen, se on viety Kelaan. Myöskin takuueläke on noussut, toisin kuin teidän nykyisin edustamanne puolueen aikana viime kaudella. Kuitenkin tämä hallitus ottaa köyhyyden vakavasti ja myöntää, että tässä on paljon työtä ja nämä asiat eivät ole hyvin. Mutta ainoa, millä tähän saadaan tulosta, on se, että päästään työllisyydessä ja talouskasvussa parempaan. Ja kyllä täytyy ajatella, kun te puhutte köyhistä ja lapsista, valtionvelkaa: kauanko me keski-ikäiset

Pöytäkirjan asiakohta PTK 92/2016 vp

miehet ja naiset otamme miljarditolkulla velkaa ja siirrämme omat ongelmamme tuleville sukupolville?

16.11 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ehkä ihan hyvä käydä ensin tämä eläkeläisasia läpi. Näiden indeksileikkausten myötä kaikkein pienituloisimpien, takuueläkkeen varassa olevien ihmisten ansiothan leikkaantuvat tämän kauden aikana. Se on fakta. Tämä on silmänkääntötempu.

Ja mitä sitten tulee, arvoisa puhemies, tähän erittäin tärkeään asiaan, jonka ministeri Soini otti esiin, tähän lasten tulevaisuuteen, niin valitettavasti on niin, että Kelan tutkimusblogin mukaan lasten köyhyys Suomessa tulee ensi vuonna lisääntymään näiden hallituksen päätösten kautta.

Mutta mitä tulee näihin veronkevennyksiin: Sanoitte, että pienituloiset saavat suuret veronkevennykset. Katsotaanpas, mitä se tarkoittaa. Tavallinen eläkkeensaaja saa kympin, kokki saa parikymppiä, mutta johtajat saavat kuukaudessa jopa yli satasten ja esimerkiksi suurempituloiset apteekkarit jopa 25 000 euroa vuodessa. Ja samaan aikaan leikataan pienituloisilta. Kysyisin nyt hallitukselta: Mikä on teidän kokonaisarvionne toimenpiteistänne? Mitä vaikutuksia niillä on Suomessa eriarvoisuuteen ja tuloeroihin?

16.12 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä asia, että tämä käydään läpi. Lisäksi vielä pienituloisille, myös eläkeläisille ja takuueläkeläisille ja monille muille: Yle-vero poistuu 300 000 pienituloiselta. Minun mielestäni se on hyvä asia. Veroja alennetaan, arvoisat kollegat, ensimmäistä kertaa 7 vuoteen. Jos veroja korottamalla kaikki asiat saadaan kuntoon, niin verotuksenhan pitäisi olla 100 prosenttia. (Eero Heinäluoma: Mites bensaverot?) 450 miljoonaa — edustaja Heinäluoma ja muutkin — on tehty työtulovähennystä. Se kohdistuu pieni- ja keskituloisiin ihmisiin. Nämä ovat merkittäviä tekoja eivätkä pelkkiä puheita. Ja totta kai tämä työ jatkuu, ei maailma eikä Suomi ole valmis, mutta nämä ovat sellaisia toimia, joilla on lisätty oikeudenmukaisuutta tässä maassa.

16.13 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Edelleen tähän kaikkein heikoimmassa asemassa olevien asiaan: tähän 30 miljoonaan — joka kohdistetaan kaikkein pienituloisimpiin, joihin ei voida kohdistaa veronkevennystä, koska pienimmissä tuloissa ei veroja makseta — todella haetaan tällä hetkellä mallia ja sitä tehdään STM:ssä, koska pitää löytää ne kaikkein vaikuttavimmat välineet, joilla se kohdistuu todellakin niihin ihmisiin, jotka kaikkein heikoimmassa asemassa ovat ja joilla on pienimmät tulot.

Mutta haluan todeta vielä senkin, että erittäin tärkeää oli se, että tämä kohdistui myöskin eläkeläisiin. Eläkkeensaajille tämä veronkevennys on oikeudenmukaisuuskysymys. Suurimmalla osalla nämä lisäeurot, joita se tuo, menevät suoraan kulutukseen ja palvelevat sitä tarkoitusta, jonka nostin esille, eli tarkoitus on tukea ihmisten ostovoimaa ja piristää suomalaista kotimarkkinaa ja kysyntää, omalta osaltaan vahvistaa työllisyyttä, joka on viime kädessä ainut ja paras keino sille, että meillä on hyvinvoiva Suomi ja mahdollisimman vähän köyhyyttä.

16.14 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on leikkanut pienituloisilta ja pienituloisten asiakasmaksuja on korotettu, joten on todellakin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 92/2016 vp

väärä arvovalinta, että veronkevennykset kohdistetaan niin, että ne eivät hyödytä pienituloisia paremmin. Olisi pitänyt tehdä enemmän porrastusta.

Työ on parasta sosiaaliturvaa, ja olisi hyvä, että kaikille olisi tarjolla työtä. Hallituksellahan on muistaakseni kärkihanke Osatyökykyiset työelämässä. Onko tästä luvassa mitään toimenpiteitä, mitään sellaista, joka todella auttaa osatyökykyisiä, kuten vammaisia henkilöitä ja pitkäaikaistyöttömiä, pääsemään kiinni työelämään?

16.15 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on todellakin hallituksen hyvä kärkihanke, joka on valmistelussa, ja minä olen luottavainen, että tämä hanke etenee. Varmasti siitä on ihan kohta myöskin antaa linjauksia. Haluaisin ilokseni myös ilmoittaa sen, että tämä hanke on herättänyt myös ulkomailla kiinnostusta. Tämä on jotakin sellaista, missä me suomalaiset olemme edelläkävijöitä. Ja varmaan palaamme tähän kysymykseen, kun jotakin valmiimpaa on.

16.16 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokonaisuus ratkaisee, ja kun lasketaan yhteen tiedossa olevat hallituksen ratkaisut — kilpailukykykysymys, veromuutokset, leikkaukset — tulos on tässä: parhaan tulonsaajakymmenyksen tulot nousevat yli 800 euroa vuodessa, kahden alimman tulonsaajakymmenyksen tulot laskevat. Tässä on totuus. Onko tämä oikein, arvoisa pääministerin sijainen, ministeri Soini?

Oikeudenmukaisuus koskee myöskin eri tulonsaajaryhmien välistä oikeudenmukaisuutta. Hallitus on korostanut yhdenmukaisuutta palkansaajien ja eläkeläisten verotuksen osalta. Miten on perusteltua, että niinkin matalilla eläketulotasoilla tai keskitulotasoilla, 1 500—2 500 euroa kuukaudessa, ensi vuonna veroaste on eläketulonsaajilla korkeampi kuin vastaavaa tuloa saavilla palkansaajilla? Onko tämä oikeudenmukaista? (Jukka Gustafsson: No niin, nyt tuli faktat pöytään!)

16.17 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En ole aivan varma, onko tämä eläkeratkaisu, mistä te puhutte, tämän hallituksen aikaansaannosta (Välihuutoja vasemmalta) vai onko siinä pelkästään vanhaakin pohjaa mukana.

Tämä hallitus tietysti vastaa kaikesta siitä, mitä se on tehnyt. Mutta sanon vielä selvästi: Tämä hallitus on tehnyt merkittävät verohelpotukset tulonhankkimisvähennyksen osalta. Tämä hallitus on antanut kaikkiin tuloluokkiin — se pitää kyllä paikkansa, että kaikkiin tuloluokkiin — mutta se oli lähinnä sitä, mitä kilpailukykykysymyksessä sovittiin. Sen lisäksi hallitus teki niitä korjaavia toimenpiteitä, joihin valtiovarainministeri Orpo viittasi.

Mutta edelleen, kaikista selvin tapa päästä eteenpäin: meillä eivät mitkään rahat tule riittämään, jos meidän työllisyys ei parane ja talouskasvu ei lähde liikkeelle, ja me, ikävä kyllä, olemme tässä suossa olleet pitkälti vuodesta 2008 lähtien. Ja niin kuin sanoin, ei ole helppo tehtävä, (Puhemies koputtaa) 100 000 työtöntä tuli viime kaudella lisää. (Puhemies: Aika on täynnä!) Meillä on kova urakka edessä.

16.18 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansalaisten yhdenvertaisuuden ja oikeusturvan kannalta on tärkeätä, että kansalaisia kohdellaan samalla tavalla. Ja kun täällä todettiin, että tämä yrittäjävähennys kohtelee kansalaisia eriarvoisesti: edellinen hallitus, niin kuin varapääministeri totesi, toteutti noin 1 000 asianajajan ja noin 200 korkeimman apteekkarin yhtiöveron alentamisen osalta heidän ratkaisunsa. (Välihuu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 92/2016 vp

toja vasemmalta) Sen tähden yhdenvertaisuuden nimissä: kun virheitä tehdään, virheitä pitää korjata.

Mutta varsinainen kysymys, arvoisa varapääministeri. Tulottomien ja pienten eläkeläisten (Hälinää — Puhemies koputtaa) terveyspalvelujen, sosiaalipalvelujen ja sen verkon, jolla kansalaisia kohdellaan, kun heidän omat siipensä eivät kannu, kannalta on päätetty, että tänne tuodaan tämä sosiaali- ja terveydenhuollon integraatio. Kysyn nyt, jotta kansalaiset saavat siihen vastauksen: tuoko tämä hallitus (Puhemies koputtaa) sen kaltaisen esityksen, jolla tulottomille (Puhemies: Aika on kyllä täynnä!) ja pienituloisimmille taataan... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

16.19 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvin lyhyesti: kyllä.

16.19 Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämän hallituksen politiikka lisää köyhyyttä, kasvattaa tuloeroja, heikentää ostovoimaa isolta osalta kansakuntaa — eriarvoistaa sanalla sanoen.

Arvoisa varapääministeri, teidän hallituksenne toiminta on ottaa 10 euroa pois ja antaa 1 euro tilalle ja juhlia sitten täällä salissa sitä. Ei ole ihme, että olette tätä 30 miljoonan euron kohdennusratkaisua nyt piilotelleet. Täällä budjettia on käsitelty jo pitkän aikaa, eikä ole tietoa vaikutuksista tämän 30 miljoonan osalta. Miksi te piilottelette tätä ratkaisua? Tehän olette jo useita viikkoja tienneet sen, että tällainen lopputulos hallituksen politiikalla tulee olemaan. Kysyn: Mitä esimerkiksi kokki tulee saamaan tästä rahasta? Kohdistuuko tämä 30 miljoonan euron raha sosiaaliturvan piirissä eläviin? Mitä eläkkeensaajat saavat tästä ratkaisusta?

16.20 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä asia tutkitaan ja varmistetaan niin, että tämä 30 miljoonaa menee todella siihen osoitteeseen eli kaikista eniten vaikeuksissa oleville. Nyt etsitään se malli, ja se tulee täydentävässä myöhemmin esiin.

16.21 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vielä tähän eläkeläisten verokohteluun: Siinä on luultavasti nyt kyse juuri siitä, että kun niistä pienimmistä tuloista ei makseta veroa, niin siksi siellä se nyt tällä hetkellä on niin, että niissä tulovaikutuksissa ei näy tämä kaikille tuleva veronkevennys. Mutta juuri tähän ongelmaan haetaan sillä 30 miljoonalla ratkaisua.

Sitten jälleen kerran täytyy todeta se, että kun me teimme kilpailukykykysymyksen, jotta me saamme maahan työtä, jotta saamme kilpailukykyä, teimme sen yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa, ja se sopimus laski suurituloisten verotusta, ja hallitus on korjannut omilla toimillaan sen kohdistamalla oman veronkevennysvaransa pieni- ja keskituloisille.

Kysymyksen käsittely päättyi.